

Rezumat

Teza este o investigație la nivel macro și micro a tendințelor naționaliste din România folosind proceduri inovatoare specifice domeniului psihologiei. Astfel, s-a urmărit studierea atât a mecanismelor psihologice specifice propagării discursului naționalist de către formatori de opinie precum mass-media, cât și a modului în care indivizii se raportează la ideile naționaliste.

Prima parte a tezei investighează rolul activ al mass-media în articularea ideilor naționaliste. Naționalismul a fost analizat în raport cu mass-media de știri mainstream și non-mainstream cu tendințe naționaliste. Analiza a fost dezvoltată în două studii. Au fost evaluați atât markerii psihologici ai discursului media în condiții normale, fără conflicte, cât și acoperirea în timp real a conflictelor interetnice (de exemplu, incidentul din Valea Uzului). Textele au fost analizate cu ajutorul software-ului LIWC2015, iar principalele rezultate arată o emotivitate crescută a mass-media cu tendințe naționaliste și dependența de religie atât în contexte obișnuite, cât și sensibile din punct de vedere etnic.

A doua parte a tezei investighează raportul indivizilor cu ideile naționaliste și, prin urmare, rolul lor activ în dinamismul naționalismului. Fundalul investigației a fost reprezentat de conflictul interetnic dintre etnicii români și etnicii maghiari sau romi care trăiesc în România. În primul studiu S-TMP, au fost verificate caracteristicile psihometrice ale S-TMP în ce privește măsurarea credințelor etnice. Cercetarea dezvăluie că S-TMP este o tehnică promițătoare de investigare a atribuirilor etnice greșite („misattributions”), și pare în general fiabilă și mai potrivită decât auto-rapoartele similare.

De asemenea, rezultatele arată că informațiile relationale specifice S-TMP nuanțează evaluarea credințelor etnice, însă interferența intenționalității într-unul dintre efectele S-TMP provoacă o discuție privind caracterul implicit (automat) al S-TMP. În cel de-al doilea studiu, a fost extinsă evaluarea caracterului automat al procedurii. Utilizarea atât a unui S-TMP clasic cât și a unui modificat au permis evidențierea rolului dimensiunii „awareness” în efectele S-TMP.

În concluzie, procedurile specifice psihologiei pe care le-am aplicat în studiile prezentate pe parcursul acestei teze permit o privire mai aprofundată asupra dinamicii credințelor și afectului naționalist în România. Reflectând teoria „națiunii trăite”, descoperirile sugerează dinamismul înrădăcinat al discursului media și al credințelor individuale și relația lor strânsă cu naționalismul etnic.

Cuvinte cheie: afectivitate, LIWC, masuratori semantice implicite, credinte etnice, TMP

Cuprins

Cuprins/3

Capitolul 1/6

Introdre generală/6

Introducere/7

Discurs naționalist și naționalismul banal/11

Nationalism și identitate națională/12

Naționalism afectiv/15

Nationalism, etnicitate, și extremism/16

Tendențe naționaliste în societatea românească / 18

Propagarea naționalismului prin media/20

Software-ul Language Inquiry and Word Count (LIWC) 2015/21

Evaluarea credințelor etnice individuale/23

Evoluția măsurătorilor implicite/24

Elemente structurale ale Truth Misattribution Procedure (TMP)/26

Privire de ansamblu/27

Capitolul 2/30

Markeri psiho-sociali în patternul discursiv al mediei de știri mainstream și non-mainstream cu tendințe naționaliste din România /30

Introducere/31

Abordarea temelor naționaliste în media românească/33

Studiul 1: Comparație între două tipuri de discursuri media într-un context normal/34

Metodologie/36

Rezultate/37

Discuții/48

Studiul 2: Portretizarea conflictului etnic/50

Metodologie/52

Rezultate/52

Discuții/56

Capitolul 3/58

Evaluarea implicită a credințelor etnice din România: Aplicarea Standard Truth Misattribution Procedure/58

Introducere / 59

Metodologie/62

Participanți/62

Măsurători / 63

Procedură/64

Rezultate/66

Fidelitatea S-TMP/66

Validitatea de construct/67

Validitatea de criteriu/69

Influența informației relaționale din prime-uri asupra efectelor S-TMP/75

Sunt efectele S-TMP neintenționate?/79

Discuții/80

Proprietăți psihometrice ale S-TMP/80

Credințele etnice și valoarea incrementală a prime-urilor relaționale/83

Capitolul 4/86

Investigație extinsă asupra caracterului automat al S-TMP/86

Introducere/87

Metodologie/88

Participanți / 88

Materiale/89

Procedură/89

Rezultate/89

Discuții/91

Capitolul 5/93

Discuții generale/93

Privire de ansamblu/94

Concluzii/99

Contribuție/101

Limite și direcții viitoare de cercetare/104

Bibliografie/106

Apendix/124

Apendix 1/126

Apendix 2 / 129